

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

8. ČÍSLO / XXXII. ROČNÍK

24 Kč • 1,00 €

25. ÚNORA 2024

Z obsahu:

**Žádný dialog s ďáblem,
důležité je střežit srdce**

Katecheze papeže
Františka při generální
audienci

27. prosince 2023,
Řím, aula Pavla VI.

- strana 2 -

Svatý Roman

Libor Rösner

- strana 4 -

**Mons. Josef Nuzík
jmenován olomouckým
arcibiskupem**

- strana 5 -

Výklad

o křesťanském postu

Walter Lang

- strana 6 -

**Pastýřský list českých
a moravských biskupů
k postní době 2024**

- strana 7 -

Bolestný postní růženec

P. Bernard Sirch OSB

- strana 8 -

Odpouštět urážky

Timoteo Munari

- strana 9 -

**Eucharistický zázrak
v Middelburgu-Leuvenu**

- strana 11 -

Heřman Josef (20)

Wilhelm Hünermann

- strana 12 -

Mons. Josef Nuzík, nově jmenovaný olomoucký arcibiskup (foto © František Ingr, Člověk a Víra)

Výklad o křesťanském postu

Náboženský půst nemá nic společného s moderními formami postu, jako je půst ze zdravotních důvodů, nebo ekologické či mírové „hladovky“. Postem v rituálním smyslu rozumíme časově omezené zřeknutí se požívání pokrmu co do množství (půst újmy), nebo dočasné či trvalé zřeknutí se určitého druhu pokrmu (půst zdrženlivosti) z mravně náboženských důvodů.

Ježíš se postil na poušti 40 dní a můžeme se domnívat, že věren Zákonu dodržoval židovské postní dny. Nicméně chce postní praxi napravit. Máme se postit s jasnou tváří a nikoliv tak, aby lidé viděli, že se postíme (srov. Mt 6,16). Odmítá také půst pro půst jako samoúčelný: Tak jako se svatebčané nepostí, dokud je ženich s nimi, tak se ani Ježíšovi učedníci nepostí, dokud jim není odňat jejich hostitel (srov. Mk 2,20). Ježíš však k postu také vybízí, když říká, že jsou démoni, které je možno vyhnat jen modlitbou a postem.

Také od apoštola Pavla víme, že se mnoho postil (srov. 2 Kor 11,27; 6,5; 1 Tim 4,3n).

Křesťané převzali nejdříve židovskou postní praxi a postili se jako všichni pravověrní židé (srov. Lk 18,12) dvakrát týdně, ovšem nikoliv v pondělí a ve čtvrtek, nýbrž ve středu a v pátek, protože Jidáš ve středu zaprodal Krista veleradě a v pátek Ježíš zemřel na kříži. Církev velmi záhy odmítla dualistické pohrdání tělem v souvislosti s postem.⁽¹⁾

Od počátku existoval půst soukromý a půst veřejný. Modlitbou a postem se katechumeni připravovali na křest⁽²⁾, přísný půst se požadoval od kajcníků⁽³⁾. Půst o středách a pátcích i mimo postní dobu byl dobrovolně dodržován ještě kolem roku 220.

V římské církvi byl rozšířen půst z pátku i na sobotu. To vedlo kolem roku 400 k tomu, že byl opuštěn půst ve středu. Východní církve naopak odmítaly sobotní půst. V té době byl každotýdenní půst nařizen i zákonem a dny polovičního postu, kdy se postilo do 15 hodin, se změnilo na dny zdrženlivosti s celodenním upuštěním od určitých pokrmů. Pojem *půst zdrženlivosti od masa* zavedl teprve v 11. sto-

letí Burchard z Wormsu, který všechny postní předpisy shrnul a sepsal.

Půst před Velikonocemi je tak starý jako samy Velikonoce. Nejdříve trval jen dva dny nebo čtyřicet hodin. Později se držel půst celý Svatý týden. Na koncili v Niceji je již řeč o čtyřicetidenním postu (quadagesima), byl však jiný na Východě a jiný na Západě. Ve východní církvi od roku 600 trval půst 8 týdnů, protože soboty a neděle nebyly postními dny (8x5=40). V západní církvi se nejdříve postilo šest týdnů. Protože o nedělích se nepostí, začal za Řehoře Velikého půst Popeleční středou (4+6x6=40).

Svatý Benedikt předepsal svým mnichům kromě týdenních postů ve středu a v pátek a čtyřicetidenního postu ještě polodenní půst od svátku Povýšení svatého Kříže (14. 9.) až do velikonoční postní doby a kromě toho zdrženlivost od masa čtyřnohých zvířat a ptáků. Ve východní církvi se ustálily čtyři postní doby: osmitýdenní půst před Velikonocemi, postní doba před Vánocemi od 15. listopadu do 5. ledna, (východní Vánoce jsou 6. ledna), půst před svátky apoštolských knížíat Petra a Pavla od svátku Nejsvětější Trojice do 27. června a čtyřicetidenní půst před svátkem Nanebevzetí Panny Marie. Odtud převzal Západ na dlouhou dobu adventní půst od svatého Martina do Vánoc.

Na Západě se ustálil půst o vigiliích před velkými svátky. Dále vznikly tzv. kvatembrové posty, jeden týden vždy na počátku jednotlivých ročních dob se postilo ve středu, v pátek a v sobotu. Byl to půst kajcí, prosebný a děkonný. Papež Gelasius I. doporučil, aby se o těchto dnech lid modlil za hodné a důstojné kněze. S římskou liturgií se kvatembrový půst rozšířil v Itálii, Francii a Anglii. Papež Řehoř VII. ustanovil kvatembrové týdny v kalendáři takto:

První postní týden, týden ve svatodušním oktávu, třetí týden v září a třetí týden adventu. S tím byly spojeny i zvláštní liturgické texty.

Od liturgické reformy v roce 1969 mají sloužit kvatembrové týdny duchovní obnově farností. Jsou to: první adventní týden, týden po první neděli postní, týden před Letnicemi a první týden v říjnu. V každé

farnosti a klášteře má se jeden den příslušného týdne konat zvláštní bohoslužba zaměřená k této záležitosti. Může to být buď mše svatá, kajcí bohoslužba, anebo bohoslužba slova, či adorace.

Půst spočíval nejdříve v úplné lačnosti až do západu slunce nebo u polodenního postu do 15. hodin (hodina smrti Páně). Pak byly při polovičním postu povoleny chleba, sůl a sušené ovoce (xerofagie). V 8.–9. století bylo povoleno jedno nasycení po 15. hodině, které bylo ve 14. století přeloženo na poledne. O dnech zdrženlivosti byly zakázány pokrmy z masa, o velikonočním postu také vajíčka a mléko. Nové církevní právo z roku 1918, které přineslo první postní řád, zjednodušilo dosavadní předpisy. O postních dnech bylo povoleno jedno jídlo v poledne a dvě menší jídla na posílnění. Při postu zdrženlivosti bylo zakázáno maso teplokrevných zvířat.

Církevní zákoník z roku 1983 stanovil rámcové předpisy, které dosavadní předpisy zjednodušují a dovolují místní úpravy. Jednotlivé biskupské konference mohou přesněji stanovit postní pravidla a nařídít místo postu zcela anebo zčásti jiné kajcí skutky. Tzv. přísný půst újmy a zdrženlivosti byl stanoven závazně na Popeleční středu a Velký pátek. V ty dny je dovoleno jen jednou denně se dosyta najíst a mimo to jsou povolena dvě menší jídla.

Česká biskupská konference stanovila 4. července 2005 přísný půst na Popeleční středu a Velký pátek. Půst újmy zavazuje věřící od 18 do 60 let, půst zdrženlivosti od masa od 14 let.

Každý pátek, na který nepřipadne liturgická slavnost nebo významná oslava, je dnem pokání formou zdrženlivosti od masa nebo jiným kajcím skutkem či modlitbou. Před přijetím svatého přijímání se ukládá alespoň jednu hodinu eucharistický půst (netýká se vody a léků).

Z -sks- 11/2000 (Redakčně upraveno a aktualizováno pro ČR)

Poznámky:

⁽¹⁾ Odsouzení enkratitů a manichejců.

⁽²⁾ Justin, *Apologie* I, 61.

⁽³⁾ Tertulián, *De paenitentia* 9; 5.

Bolestný postní růženec

1. Který se pro nás krví potil

Je to jímavý pohled, který v každém zanechává hluboký dojem: Spasitel na Olivové hoře. Spasitel, který dosud mluvil a vystupoval jako ten, který má moc, stal se obrazem slabosti. Ten, který říkal: „Nebojte se těch, kteří mohou zabít tělo“, chvěje se na celém těle, protože jde vstříc mučednické smrti. On, který uměl těšit všechny zarmoucené a zoufalé, jeví se sám jako člověk bez útěchy a hledá posilu u apoštolů, u obyčejných lidí.

Proč to všechno? Z lásky k nám lidem, aby nás zbavil našich vin, vykročil na tuto cestu a tímto prostým způsobem nám projevuje svou spoluúčasť na našem lidském osudu.

On věděl, že na nás často budou přicházet hodiny v Olivové zahradě, ve kterých bychom mohli ztratit všechnu odvalu a naději. Má pro nás být útěchou vědomí: takovou hodinu zakusil sám vtělený Boží Syn a pravý Bůh.

Dále nám chce Ježíš ukázat, jak se v takových chvílích máme zachovat: v žádném případě nezoufat, nýbrž sepnout ruce a s důvěrou se modlit, ovšem s dodatkem: Avšak ne má, ale tvá vůle se staň!

Konečně je to proto, abychom nepochybovali o Otcově dobrotě, jestliže nebudeme vyslyšeni tak, jak jsme prosili. Ježíš vzal na sebe celé a nejtěžší utrpení.

2. Který byl pro nás bičován

Zde prožíváme situaci, která patří k nejukrutnějším v celých lidských dějinách. Několik silných mužů nemilosrdně bičuje řemeny, opatřenými kovovými háčky a kuličkami, obnažené tělo ubohé oběti, až se zmučený odsouzenec zhroutí ve své vlastní krvi. Tentokrát je touto obětí nevinný a nejvyšší Syn samého Boha.

Proč dovoluje Spasitel, aby se stal obětí takového mučení? Již ve Staré zákoně stojí odpověď: *Po zádech mi orali oráči, vyorali dlouhé a široké brázdy.* (Ž 129,3)

Zamysleme se: kterými hříchy jsme pozvedli biče na svého Pána?

3. Který byl pro nás korunován trním

Nikdy, co svět světem stojí, nebyla důstojnost člověka tak pošlapána jako nyní u Bohočlověka Ježíše Krista. On je skutečný Král, Král, jemuž jsou podřízeni všichni vládci. On je Král, který vládne od věků do věků.

A co zde musí prožívat? Dali mu na hlavu korunu, ale z prutů s dlouhými trny; přehodili přes něho plášť, ale celý potrháný; dali mu do ruky žezlo, ale je to jen třtina. Poklekají před ním, ale jen proto, aby se mu rouhali; a z toho důvodu pokřikují: „Bud' zdrav, židovský králi!“ Krutější potupu a posměch si lze těžko představit. Jak muselo Ježíšovo Srdce trpět!

A proč? Aby odčinilo hříšnou lidskou ctižádost a pýchu. Mnoho lidí je bezcitných, protože se jim zdá, že někdo urazil jejich čest, a žijí celá léta v nepřátelství. Lidská ctižádost pustoší lidské duše. Proto chce Kristus tak důsledně odčinit tyto hříchy.

4. Který pro nás nesl těžký kříž

Ježíš je odsouzen k smrti, a to k smrti nejkrutější a nejpotupnější. Jak se jeho lidská přirozenost musela vzpírat, když měla přijmout kříž při pomýšlení: na tomto kříži mám umřít krutou smrtí!

Ale přijal jej z lásky k nám, aby mohl na kříž přibít náš dlužní úpis. A také protože věděl, že i naším lidským osudem je často nesení kříže. Zatímco Ježíš, Boží Syn a pravý Bůh, kráčel křížovou cestou, naše křížová cesta, i když je těžká, se stává snesitelnější při pohledu na Pána, který nese kříž dobrovolně z lásky k nám.

Jak se Marii sevřelo srdce, když jej potkala a doprovázela. Musela stále myslet na to: můj Syn je odsouzen k smrti a za chvíli bude poprava provedena. To byla nejtěžší cesta Mariina života. Ale jistě i v jejím Srdci bylo napsáno: Chci přinést spolu se svým Synem tuto strašnou oběť, aby ubozí lidé nebyli zatraceni.

Z lásky k Ježíši a Marii i my nesme odevzdaně svůj kříž pro záchranu ubohých duší. Ježíš nás zve k této cestě.

5. Který byl pro nás byl ukřižován

Stojíme pod křížem našeho nejdražšího Vykupitele. Jeho utrpení a jeho oběť dosahuje vrcholu. Nejsme to my, za koho se beze zbytku obětoval?

Ačkoliv mu patří celý vesmír, odebrali mu i jeho šat a zůstává mu jen kříž jako smrtelné lože. Od hlavy až k patě není na něm zdravého místa (srov. Iz 1,6). Po celé zemi platil za největšího divotvůrce, za svatého proroka, ano, za Mesiáše. A nyní si myslí téměř všichni: Naši nejvyšší velekněží, naše náboženská vrchnost jej dala popravít, protože byl skutečně podvodník a zločinec.

To všechno přijímá Ježíš jen z lásky k nám. Co můžeme my obětovat jemu za svou spásu?

Maria, Matko bolesti, vypros nám milost, abychom přemáhali sklony k hříchu, aby Ježíšovo utrpení a smrt nebyly pro nás marné.

Zdroj: Archiv Světla

Bartolomé Esteban Murillo (1618-1682): Kristus nesoucí svůj kříž

PRO DOBU POSTNÍ

**KŘÍŽOVÁ CESTA • ROZJÍMÁNÍ
SEPSANÉ UČITELEM DUŠÍ
A SLUŽEBNÍKEM BOŽÍM**

*Z angličtiny přeložila Bernadeta
Prášková OP • Ilustrace P. Johannes Johne*

Toto rozjímání křížové cesty není pouhým doprovázením Ježíše na jeho cestě na Kalvárii. Je to spíš pozvání k naší vlastní křížové cestě, po níž kráčíme životem společně s Ježíšem, my v něm a on v nás. Cestou od jednoho zastavení k druhému se učíme umírat lži a znovu vstávat v pravdě, učíme se po vzoru Ježíše svobodně umírat sobě samému, aby Ježíš mohl žít v nás, vzdáváme se všeho, co jsme a co máme, abychom vše mohli dostat od Otce. Na této cestě z otroctví ke svobodě, radostného okoušení pravdy a odevzdávání se lásce postupně objevujeme, že nekráčíme sami, nejsme ve svých bolestech a trápeních opuštěni, ale jsme nesení a utěšováni Ježíšem tím víc, čím víc jsme ochotni se mu otevřít. A skrze umírání sobě se učíme milovat druhé, aby i oni mohli v Bohu vstát k novému životu. Rozjímání sepsal ve 20. století v Římě anonymní autor, který působil jako formátor a představený kněží a řeholníků.

Krystal OP, s. r. o. • Brož., 110x175 mm, 52 stran, 79 Kč

**AVE CRUX, SPES UNICA •
ZAMYŠLENÍ NA KŘÍŽOVÉ CESTĚ**

Petr Piřha

Petr Piřha vede člověka našich dnů k intimnímu setkání s Kristem ve vrcholném utrpení. Skrze jeho kříž nachází Krista v našich utrpeních. Zamýšlí se také nad vznikem pobožnosti křížové cesty. Předmluvu napsal bis-

kup J. Hrdlička. Kniha je doplněna černobílými ilustracemi. Vyšlo s církevním schválením.

*Studio Gabreta spol. s r. o. • 2. vydání
Váz., 170x240 mm, 152 stran, 200 Kč*

MODLÍME SE

**DEVÍTIÚTERNÍ POBOŽNOST
KE SV. ANTONÍNOVI Z PADOVY**

Polozapomenutá pobožnost ke sv. Antonínovi z Padovy, kterou dle pověsti zjevil roku 1617 jistě zbožné ženě sám světec. Velký význam této pobožnosti potvrdila i církev svatá, když ji v 18. století papežové obdařili částečnými, ba dokonce i plnomocnými odpustky.

*Christianitas, s.r.o.
Brož., A6, 24 stran, 70 Kč*

BIBLE - PLÁN ČETBY

JAK PŘEČÍST BIBLI ZA JEDEN ROK

Angelo Scarano

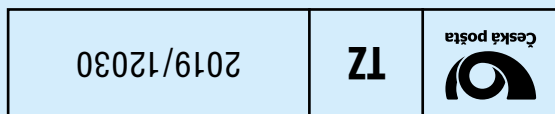
Přečíst celou Bibli je skvělý záměr, ale nikoli snadný. Tato drobná brožurka kapesního formátu nabízí promyšlený „plán četby“ na jeden rok: s jeho pomocí je možné snáze vytrvat a získat tak plastičtější a ucelenější pohled na biblické poselství.

*Paulínky ve spolupráci s televizí Noe
Čtvrté vydání
Brož., 80x115 mm, křídový papír,
24 stran, 35 Kč*

Objednávky knih – tel. 733 741 841, 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Nabídku knih a devocionálií najdete na našich webových stránkách www.maticecm.cz.

Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
779 00 Olomouc